

Egészségügyi Alkalmazottak Lapja

A betegápolók, ápolónők, okl. bábák, fürdősök, masszírozók, vízgyógykezelők, pedikűrözök, úszó mesterek stb., fertőtlenítők, temetkezési alkalmazottak, kórházi segéd munkások és rokonszakmával foglalkozók hivatalos szaklapja

Kiadótulajdonos: A Keresztényszocialista Egészségügyi Alkalmazottak Országos Szövetsége.

Megjelenik minden hó 1-én.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Dohány-utca 74. I. 16.
Hirdetések felvételnek a legutányosabb árban.
Kéziratok vissza nem adának.
Telefon: József 122-24.

SZERKESZTŐ:
Dr. RAJNAI BÉLA orvoselnök.
Felelős szerkesztő:
SZIEBEN F. JÓZSEF

Előfizetési ár:
Egész évre ..... 40 korona
Fél évre ..... 20 „
Negyed évre ..... 10 „
Egyes szám ..... 4 „

Hiszek egy Istenben — Hiszek egy hazában — Hiszek egy Isteni öök igazságban — Hiszek Magyarország feltámasadásában.

A Szövetség hivatalos órái: reggel 9-től 12-ig, délután 3-tól 7 óráig Díjtalanul közvetít intézetek, klinikák, kórházak, szanatóriumok és magánosok részére képzett személyzetet helyben és vidéken.

Mikor leszel jó szövetségi tag ?

Az egészségügyi alkalmazottak soraiban sok helyen hangzanak el olyan nyilatkozatok, melyek arra engednek következtetni, hogy nincsenek tisztában azzal, mily nagy fontossága van annak, hogy Szövetségünk minél előbb hatalmassá és nagygyá nője ki magát. A szövetség céljaival szemben a legnagyobb tájékozatlanságban élnek.

Ezen tájékozatlanság fő oka az volt, hogy nem volt a mozgalmunknak szaklapja, melynek feladata lett volna az, hogy mindazok, akikkel a személyes érintkezés különböző okoknál fogva lehetetlen volt ez ideig, a szaklapunk útján nyerhettek volna a mozgalmunk fontosságáról felvilágosítást.

Szövetségünk tagjainak áldozatkészsége megalapozta a szaklapunknak a lehetőséget, hogy napvilágot láthasson és nem késünk mindazokat, akik még mozgalmunkat és törekvéseinket nem ismerik, szerény kis lapunk hasábjain lefektetett sorokkal kioktatni.

Külföldi keresztényszocialista testvéreink e téren tíz-husz évvel vannak előttünk és ennek áldásos gyümölcsét élvezik is, csak mi nem tudtuk a komoly munkát előbb megkezdeni.

Az alábbi sorokat osztrák testvéreink szaklapjából közöljük. Komoly öntudatos szakképzett tábor kell nevelnünk, ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha az alább közölt sorokat megszívleljük.

Mit kell tenned ?!

Szövetségünk minden tagja köteles a következő irányelveket követni.

Azon kell fáradoznod, hogy szövetségéd és az ő működésének átfogó célját teljesen megismerjed, különben csak egy utazó vagy, akinek nem sok értéke van.

Épen ezért pontosabban olvasd szövetségi folyóiratodat mint az újság regényeit és a sok újsághirt, amely agyadnak csak felesleges teher, hogy tudjad mi történik hivatásod körében és mit végeznek a szakmozgalomban.

Fizesd a határozatnak megfelelően és pontosan a szövetségi díjat, hogy ne bosszankodjon miattad a megbízott, aki ezért visszavonulva, a vezetőségnek új gondokat okoz. Mert tudod, miért kell fizetned a szövetségi díjat és hogy az jól kamatozik.

Követeld mint megbízott az intézetben kollegiális magatartásoddal a szükséges egyetértést, idejében

szedd be a díjakat és oszd szét a szövetségi lapot, segísd megvédeni a tagok jogait, értesítsd rögtön az előljáróságot az intézetben és a szakmaéletben fontosaknak látszó jelenségekről és fokozd állandóan a Szövetség tekintélyét jó példával.

Sohase hiányozzál fontos alap nélkül egy ülésről, vagy gyűlésről sem mint előljárósági tag, támogasd tanácsal és tettel a tagokat és bizalmi embereket, a kétkedőket világosítsd fel és kényszerítsd közös munkára, tördj állandóan és elsősorban a bizalmi emberekkel közösen a munkafeltételek rendes keresztülvitelével, terjesszél elő minden panaszt és kívánságot lehetőleg körültekintéssel előszóban az előjáróságnál és ezzel mozdítsd elő a szakmaszerű és célszerű elintézt, mert különben nem leszel többé bizalmuk veled szemben a tagoknak és a te hanyagságod miatt a Szövetséget teszik felelőssé.

Vezesd lelkiismeretesen a hiyatalt, melyet a tagtársak bizalma rád ruházott, érezed a szoros kapcsolatot a Szövetség vezetőségével és ne dobd sutba a fegyvert bosszúsán, ha egyszer valami nem történik akaratod szerint, mert az összességért kell szolgálnod.

Használd ki írói képességedet az által, hogy a szaklapnak közleményeket, tapasztalatokat esetleg indítványokat küldesz be, mindig fejezd ki magadat röviden és világosan és ne vonulj bosszankodva, gyerekesen félre, ha nem jelenik meg mindaz a lapban, amit megírtál, vagy ha átdolgozva, vagy egyáltalában nem használható.

Törekedjél arra, hogy a munkafeltételek mibenlétét jól ismerjed és azokról felvilágosítást tudjál adni, továbbá szükség esetén a vezetőség által figyelemzett az intézeti előljáróságotat kötelességére, mert ezen módon tehetsz jót és segíthetsz hathatósan a szövetségnek a fizetések pontos megismerésében, azoknak rendezésében és egyéb megegyezésében.

Inkább menjél a Szövetségi gyűlésekre, mint minden lehető más összejövetelekre, mert a Szövetségi gyűlésen read vonatkozó fontos ügyeket beszélnek meg és szabályoznak, amelyből hasznod van, míg az egyéb gyűléseken épen az ellenkező eset állhat fenn.

Ne csak olvassad a fenti intéseket, hogy azután ismét rögtön elfeledjed, hanem legyen komoly elhatározásod ezeknek a jövőben való megszívlelése, hogy igazi szaktudással bírj erőnek tekintsenek.

Az ápolónő jövője.

A míg az ember 20–25 éves, a jövőre nem igen gondol. Él a jelennek. De amikor közeledik a négy X. felé, akkor álmatlan éjszakákon sokszor felveti a kérdést, mi lesz velem, ha megöregszem, ha majd nem bírok már dolgozni.

Többféle lehetőség áll az ápolónő előtt. Néhány férjhez megy; jövője tehát többé-kevésbé biztosítva van, eltartják a gyermekei. Néhány meghal fiatalon; a nehéz munka bizony hamar megviseli, megőrli a szervezetet. Néhány — a legnagyobb rész — pártában marad. Milyen jövő vár ezekre? Bizony nem valami kecseslető! Annyit összegyűjteni nem bír, bármilyen jó osztályon legyen is, hogy öreg napjaira abból megélhessen. Különösen nem tud félre tenni ma, a mikor a cipő, ruha ára oly magas, hogy a beszerzésére rámegy minden jövedelem. Dolgozik tehát addig, ameddig bír s azután — — —?

Vagy a kórházba kerül — talán ép abba a terembe, ahol valamikor maga is ápolta a beteget, vagy valami szegényházba, vagy — fáj a lelkem, a mikor lefom — nyomorogni, éhezni, koldulni kénytelen. Egy hosszú, becsületes, önfeláldozó, nehéz munkában eltöltött élet után! Mert abból a csekély kegydíjből, amit esetleg a várostól kap, megélni lehetetlenség.

Szomorú jövő. Nem lehetne ezen a szomorú állapoton valahogyan segíteni?

A segítség első sorban az állam feladata lenne. A ker. szoc. szakszervezetek állandóan követelik a munkaképtelenség, munkanélküliség, rokkantság, aggkor esetére való kötelező biztosítást, a kormány meg is ígerte, hogy mindeztrendezi, de hát egyelőre az még a jövő zenéje. Vérmes reményeket nem igen fűzhetünk ezekhez az ígéretekhez.

A szakszervezeteknek kellene tehát megoldani ezt a fájó, égető kérdést. Megoldhatná egy ápolónő-otthon felállítását által. Ez az otthon menedéket, lakást, ellátást nyújtana a munkanélküli, a munkából kidőlt, esetleg csekély pénzzel, vagy kegydíjjal nyugalomba vonuló ápolónőknak. Otthont, ahol a jól elvégzett munka után öreg napjaikban megpihenhetnének.

Az otthon felállításához szükséges anyagi eszközöket részben az államtól, részben a fővárostól, részben gyűjtésekből, részben tagsági díjakból kellene előteremteni s néhány év alatt tényleg elő is lehetne teremteni.

Gondolkozzanak az érdekeltek, vajjon szükséges volna-e egy ilyen otthon, mikép, hol kellene felállítani s írják meg véleményüket. Lapunk készséggel közli a hozzászólásokat; végtelen örömmükre szolgálna, ha a hozzászólások által több oldalról megvilágítva a kérdést, az otthont mielőbb megvalósíthatnánk.

Várjuk a hozzászólásokat, véleményeket! K.

Koldusmorzsák.

Törvényes állapotokat élünk. Szabad kritika, bírálat tárgyát képezi minden cselekedet, intézkedés és határozat, melyet hoznak vagy alkotnak.

Azért írtam ezt le, mert én is alábbi soraimban bírálatot mondok azon határozatról, melyet a főváros különböző bizottsága hosszú egy év után hozott arról a memorandumról, amelyet szövetségünk a

fővárosi közkórházak alkalmazottainak érdekében nyújtott be a X. egészségügyi tanácshoz.

Tárgyalagos óhajtok lenni, de igazságos és őszintén ki kell jelentenem, hogy a legnagyobb jóindulat mellett sem látom a hozott határozatban a legcsekélyebb szociális érzéket sem.

Azt sem akarom mondani, hogy a bizottságokban, a hol tárgyalták, nincsenek szociális érzékűek, vagy szakavatottak, de bizonyos az, hogy csak nagyon kevesen, és különösen olyanok nincsenek közöttük, kik közvetlenül át tudnák érezni az egészségügyi alkalmazottaink mai nagy nyomorúságát.

Sokat hallottunk már arról, hogy azok a testvéreinkre, kik az osztó igazság e mostohaságát hangosan kifejezték, egyszerűen rábélyegezték, hogy kommunizáltak.

Erős kifejezések, de alaptalanok, mert minden *becsületesen dolgozó munkás méltó az ő tisztességes béérére*. Az egészségügyi alkalmazottak is ezekhez kell, hogy számíttassanak, mert ők is végeznek oly becsületes munkát, mint bármely más szakma munkásai.

Sőt nézetem szerint sokkal fontosabbat és értékesebbet. Az egészség öre ő. Tizenkét óras idegőlt munkát végez naponta. És mi a fizetése?

Egy osztályos ápolónő havi törzsfizetése 100 K, ruhapótlék havi 100 K. Természetbeni ellátás és lakás vagy havi 60 K lakbér.

Segédápolónő 75 K havi és a fent felsoroltak. Ugyanez az udvari munkás díjazása. A fertőző osztályok személyzete 25 K havi pótlékot kap.

Meg kell azonban írunk, hogy az élelmezés a munkateljesítéssel szemben a legrosszabb Reggeli tea, melyből a cukor hiányzik vagy fekete kávé, esetleg rántott leves, mely a zsirt csak nevére ismeri. Délben leves, főzelék és egy darab hús, melyen legtöbb esetben át is lehet látni. Este egy darab kalbász vagy egy fél virstii két darab sült burgonyával. Sok esetben a leves és a főzelék azonban élvezhetetlen.

A lakásviszonyok is sürgős rendezést kívánnak. Ahol benlakást nem tudnak biztosítani, a már fent említett 60 korona havi lakbért fizetik. Ma, amikor a legnagyobb lakásmizéria uralkodik és amidő egy kis lakásért 100–150 koronát elkérnek, az egészségügyi alkalmazottnak havonta fizetnek ennyit. Nem is akarok arról beszélni, hogy a villamosra kétszer, sőt háromszor annyit költenek.

Ha mindezek után az alkalmazottaknál az elégedetlenség vált ki hangokat, ez nem a kommunista érzelmek, csak a *jogos érzelmek* nyilvánítása.

Mi azt sem mondjuk, hogy a főváros ne tartson kétlovas fogatokat egyes urak számára, ha arra szükség van, de ugyanakkor követeljük, hogy az egészségügyi alkalmazottnak is adja meg a *becsületes és tisztességes* megélhetéshez szükséges fizetést.

Ne szűkmarkúskodjon ott, ahol annak semmi alapja nincs, hanem több *szociális igazsággal* rendezzék ezeket az ügyeket. Egy igazi szociális rendezéssel megszüntetik mindazon bajokat, amik ma még fennállnak és ezzel együtt megszűnik a panasz is.

Azt a 30%-ot, melyek a törzsfizetésre — november 1-ére visszamenőleg — megszavazták, *koldus-alamizsnának* tudjuk be, mely semmiesetre sem elégteti ki a becsületesen dolgozni akaró egészségügyi alkalmazottakat.

Az egészségügyi alkalmazottak ezután még hatványozottabb erővel fognak oda hatni, hogy szer

vezetüket erősebbé, hatalmasabbá építsék ki, hogy oda juthassanak el, ahol ma már a külföldi rokon-szokmányban foglalkozók élnek.

Ne legyen más kötelességünk, mint agítani, hogy mindannyian szervezetünkbe tömörüljünk, saját gazdasági érdekeink megvédése érdekében. Sz.

Küzdelmünk a képesítésért.

A napokban olvastam egy füzetecskét a múlt század fürdőiről. A múlt században fürdőink oly primitív berendezésűek voltak, hogy abban a mai kényes igények mellett talán még egy havasi oláh sem fürdötte meg. A vizet vödörrel merték facsatornába és úgy jutott a fürdőbe, amelyek többnyire deszkabódékból állottak. De a mint a leírásból olvasom, mégis voltak fürdőmesterek, fürdősegédek és voltak fürdőstanoncok. Tehát volt fürdőszópa.

Ez adta a kezembe tollat, hogy leírjam, hogy állunk ma a fürdőképzés terén. Most, midőn fürdöm a legmodernebbül, a legkényesebb igényeknek megfelelően vannak berendezve!

Most, amidőn az igen t. orvos urak mindig jobban fedezik föl a vízben, a vízkezelésekben és a masszázsokban a gyógyhatást, nincsenek képesített fürdőseink vagyis kevesen vannak. Azért manapság a fürdőző vendégek azt a szokást vették föl, hogyha egy szakképzett masszörre akadnak, csak akkor mennek fürödni, mikor az az illető a masszírozáshoz van beosztva. Ugyanez áll a tukszemvágásnál is. Mert hovatovább a fürdőképzés erkölcsileg teljesen a lejtőre jutott.

A fürdőképzést manapság jó üzletnek tekintik. Hogy hogyan történik ma a fürdőképzés, legyen szabad a sok közül egyet felhoznom, amelynek éppen tanuja voltam. Egy lelkes vezetőtársam felhívta a figyelmemet egy kis hirdetésre. A hirdetés így szólt: »Vizgyógykezelőt, masszört stb. tanítók és sikeresen vizsgáztatok. Révay-u. 20. sz. II. e.«
Én mint az egyesület szerény vezetője meg akartam

győződni az új fürdőképző gyárról, elmentem tehát a fenti címet megkeresni és mit találtam ott! Egy magánlakást. A meglepetéstől alig tudtam szóhoz jutni. Midőn elmondottam jövetelem célját, emberem nagy bőbeszédűséggel fogadott. Természetesen mindjárt az érzékeny oldalán kezdte, hogy milyen jó foglalkozás ez és hogy mennyit lehet e pályán keresni. Olyannyira, hogy ha 22 éven keresztül nem küzdenék ezen keresetpályán és nem tudnám, hogy a mai viszonyok között többi társaimmal együtt alig bírjuk megkeresni egyik napról a másikra pusztán kenyérünket és az üres főzélékre valót, még arra a gondolatra jöttem volna, hogy talán még ez az egyedüli foglalkozás, amelyet az a sok lánckereskedő és hadi milliomos itt felejtett és ezen foglalkozásból még hamar lehet hadi milliomossá lenni. Végre bátorkodtam megkérdezni, hogy hol és miképp is lehet ezt tanulni, mivel semmi berendezést nem láttam, még egy hozzá való divánt sem. Ekkor emberem kinyitott egy kis fürdőszobát, melyben a mai hadi kosztos élő emberek közül kettőt még a legnagyobb erővel sem lehetne begyömöszölni, tehát ha a mester megy be, úgy a tanuló marad kint, és így megfordítva.

Midőn látta emberem, hogy én kételkedve nézem ezen berendezést, ismét nagy bőbeszédűségben elmondotta, hogy nem is az a fő, hogy hogyan tanul, hanem van ő neki a miniszteriumban egy hírneves orvosa, akihez elmegy a tanulóval és azt mondja neki, hogy ez a tanuló le akar vizsgázni és ő bizonyítja, hogy le lehet vizsgáztatni, akkor az az orvos kiállítja neki a bizonyítványt. Mondotta, hogy a múlt héten is kettőt így vizsgáztatott, tehát kész a fürdős, aki sem vizet nem látott, sem tukszemet, de még azt sem volt szerencséje látni, hogy néz ki egy ember fürdői pozitúrában. És kérdelem, mennyibe kerül az ilyen tanulás? Egykedvűen, mintha csak 2 koronáról lett volna szó, azt felelte: a tanulás 1200 korona, a bizonyítvány kiállításáért az orvosnak kell fizetni 300 kor.-t, tehát összesen 1500 kor. Midőn én ezt sokallottam, azt felelte, hogy máshol is csak

TÁRCA.

****

A betegápolás iskolája.

Előadásai nyomán írta Rajnai Béla dr.

(Folytatás.)

Angliában John Howard buzgólkodott azon, hogy a telyoldakban és kórházakban lappangó szennyanyagokat leleplezze. 1775–81-ig bejárta Európa csaknem valamennyi börtönét és kórházát, mindenütt hasonló siralmas állapotot leve. Ugyanígy értesít *M. Adelaide Nutting* és *Lavinia L. Lock* »A History of Nursing« című munkájában a XVII–XIX. század angol ápolónőiről írt jellemző képekben, míg végre tudvalevőleg *Florence Nightingale* nemes példája és küzdőalme alapon megjavítá az otáni viszonyokat. A betegápolás történetének e vigasztalan adatait helyszűke miatt nem folytathatjuk. Meg kell azonban említenünk, hogy már a XVII. század elején is találkoztunk egy-egy szerzetesrenddel (így különösen a Paulai Szt. Vince leányainak nevezett r. kat. apácákkal), amelynek tagjai betegápolással foglalkoznak és fegyelmezett, önzetlen munkásságukkal még ma is számos testvérrenddel együtt igazán üdvös célt szolgálnak. Hasonlóképpen működnek az újabb időben keletkezett evangélikus Diako-

nissza-egyesületek és az izrael. ápolónők egyesületeinek tagjai is, mint felekezeti jellegű betegápolónők. Habár — különösen a német diakonisszák — érdemei a betegápolás javítása és eredményesebbé válása tekintetében elvitathatatlanok, mindazonáltal a szakemberek általános véleménye szerint inkább a világi betegápolók és ápolónők kiképzése és alkalmazása mutatkozik célszerűnek. Első sorban is multhatatlanul szükség van a világiakra, mert az összes felekezeti jellegű ápolók — aránylag kevesen lévén — együtt is csak elenyésző csekély számmal fel lehetnek meg az újabb korban folyton szaporodó kórházak, gyógyintézetek igényeinek. Ha pedig felekezeti ápolónőket szerződött is egy-egy kórház, az egyházi hatóság fentartja magának a rendelkezési jogot apácáival, diakonisszáival szemben és így ez folytonos súrlódásokra ad alkalmat, ami bizony legtöbbször a betegekre nézve hátrányos következményekkel jár. A felekezeti ápolónőket — különösen a r. kat. szerzetekhez tartozókat, de a protestáns diakonisszákat se véve ki — a legfontosabb hivatásbeli kötelességük teljesítésénél is jobban kötelezik »lelki gyakorlataik«, ami sok panaszra ad okot az orvosi vezetőségek részéről. Az 1907. óta *Amszterdamban* megtartott elme- és ideggyógyászati nemzetközi kongresszus is egyhangulag a világi ápolónők alkalmazása mellett döntött. (Folytatjuk.)

így képezik a fürdősokeket, hogy 6 meggyőződött róla és 4—5000 koronát kérnek. Tehát arra a szomorú tapasztalatra jöttem, hogy a fürdőképzéssel is lánckereskedelmet űznek. Ilyen és hasonló képzésű fürdősök a régi szakképzett fürdősök anyagi és erkölcsi helyzetét teljesen aláássák, különösen érezzük azt mi, magánházakhoz járók, mert midőn egy új vendéget vállalunk, az ajánlatok egész légióját kell vínnünk, hogy némi bizalmat keltsünk magunk iránt. Mi ezt régen éreztük és tudva, hogy a nagy közönségnek is nagyon jó szolgálatot teszünk, már 1906 óta küzdünk egyesületünk útján foglalkozásunk képesítéshez kötéséért.

És most megjelent az új ipartörvény revíziója és hiába keressük benne az egészségügyi foglalkozást, nem találjuk! De helyette, benne vannak a manikűrök. Itt azokat a kérdéseket kell fölvetnem a nyilvánosság előtt, a fontosabb az emberi életre és egészségre. Az-e, hogy egy nehéz beteg egy jól képesített ápoló vagy ápolónő kezeire bízassék, amely sok esetben a fölgyógyulást is előbbre viszi, míg ellenkező esetben katasztrófális is lehet. Vagy az-e, hogy midőn összeroncsolt idegzetűnkre és más betegségeinkre vízgyógyintézetben keresünk gyógyulást, hogy ott jól képesített szakember legyen, mert ne felejtjük: a vízgyógyimódoznak nagyon sok ágazatai vannak (úgynevezett procedurák) és ha nincs szakember az intézetben, aki azokat végre is tudja hajtani, akkor a t. orvos urak hiába írják meg azt a rendelvényt, akkor az a rendelvény csak papirkosárba való. Mert attól a rendelvénytől az a beteg soha meg nem gyógyul. Vagy az-e, hogy amidőn sántítva eres tyúkszemünkkel és csunya benőtt körmünkkel elmegyünk a gőzfürdőbe, ott jól képesített szakemberek legyenek. Hisz sok esetben a fürdős ily csunya benőtt körömnél egy egész kis műtétet végez. Vagy az-e, hogy az embernek a kézujjakon fényes körmei legyenek?

Tehát urak! (kik az új ipartörvény alkotásán dolgoznak) legyenek egy kissé körültekintőbbek, ne csak a kezük útján a körmököt vizsgálják. Hanem varázsoljanak maguk elé egy egész embert, az ő teljes alkotásában és annak esetleges sok nyomorult betegségeivel együtt, akkor nem fognak abba a nagy tévedésbe esni, hogy a manikűr foglalkozást többre értékeljék, mint az egészségügyi foglalkozásokat. Mert ha tovább is lánckereskedők kezében hagyják az egészségügyi munkások képesítését, akkor szép és modern fürdőink teljesen elveszítik a jó hírnevüket. Nékünk pedig t. egészségügyi munkástestvérek csak egy jeiszavunk legyen: Összetartás és küzdelem a végsőkig, míg foglalkozásunk képesítését el nem ismerik és azt törvénybe nem iktatják.

Tóth Mihály.

HIREK.

Figyelmeztetés. *Virág, Vidrák, Wolf Marcel Márkus* nevek alatt betegápolási bizonyítvánnyal ellátva több kórházban követett el lopást és csalást egy nemzetközi szélhámos. Iskolázott, intelligens jó megjelenésű 28 évesnek látszó fiatal ember. A rendőrségnek közismert és körözés alatt áll, ha bárhol is megjelenne, tegyék lehetővé a hatóságoknak az elfogatását. — *Janovszky Józsefné* ápolónőt, a kömmünban való viselkedése miatt a Szövetség választmányának egyhangú határozata alapján a Szövetség tagjai közé nem vette fel.

Gyászhirek. Szieben József szövetségi főtítkárukat édes anyja f. évi január hó 20-án bekövetkezett halálával mély gyász érte. Mindazoknak, kik ezen mélyszégyes gyászában vele osztoznak és kik részvétüket fejezték ki, ezuton meleg köszönetét nyilváníttja. Szövetségünket súlyos csapás érte régi hí és oszlopos tagjának, Andrius János 33 éves apóló elhunytával. Temetése f. évi január hó 3-án volt a Gellért-kórház halottas házából. Szövetségünk festületileg vett részt a temetésen. Nyugodjanak békében az elhunytak!

Szerkesztői üzenetek.

K. E. Beküldött sorait lapunk kis terjedelme miatt nem közölhetjük Jó volt most, azonban már idejét multa. Csak írja le gondolatait a jövőben is, és küldje be. — B. F. A gondolatok jök és a lapunkban meg fog jelenni. — K. T. Köszönjük a buzdítást. Erős a meggyőződésünk, hogy lapunk sürűbben is meg fog jelenni. Kérjük továbbra is agítálni. — H. G. Szeged. Szövetségünk állásközvetféssel is foglalkozik. — K. T. Ápolónő. Tagjaink három osztályban vannak sorozva. Mindenkinék saját érdeke, hogy mielőbb tagja legyen szövetségünknek. — B. B. S.-A.-Ujhely. A beiratási díj 5 K, tagsági díj ha 10 K, a könyv 1 K. Lehet postán beküldeni a szövetség címére.

Fürdőbérleti pályázat.

Ezennel bérbeadom Szombathelyen a tulajdonomat képező gőz-, kád-, hidegvízgyógyintézet és uszoda fürdőket. A fürdőkben állandóan nagy forgalom van, mert a 40.000 lakosu városban és az egész Vas-megyében az egyetlen nagyobb fürdő, amely már 25 év óta fennáll. A fürdőkkel velejár három természetben lakás a személyzet részére.

Évi bérösszeg ruhanemű és egyéb felszerelésekkel együtt évi 40.000 (negyvenezer) korona, ezenkívül bérló fizeti a bérjövdelem után az összes adókat, városi járulékokat és biztosítási díjakat.

Ajánlatok Dr. Geist Tivadar fürdőtulajdonos címére küldendők Szombathelyre.

„PANNONIA“

keresztény fogyasztási szövetkezet

Központ: IV., Muzeum-körút 41. sz. Telefon: 95—04.

A munkástestvérek figyelmét felhívjuk a Keresztény szocialista párt által alapított „Pannonia“ keresztény fogyasztási szövetkezetre, ahol vásárlásaikat legelőnyösebben intézhetik. Egy üzletrész értéke 50 korona, mely után 5% osztalék biztosítva van. Jegyezzünk minél több üzletrészt a „Pannonia“ szövetkezeténél.

Előcsúsító helyek: Körzeti raktárak: IX., Erkel-úta 17. Telefon: J 44—02 VIII., Baros-u ca 43. — Földülletek: IV., Muzeum-körút 41. T-1 telefon: 95—04 I. Verpelti-út 4 6. Telefon: J. 63 08. II., Fő-úta 53. Telefon 50—80. IX., Erkel-úta 17. Telefon: J 44—02 VIII., Maria-úta 7. Katholikus és Protestans Nőszövetség X., Halom-úta 43, Déli-r-sörgyár Telefon: J. 53—12 Pesszentlőrincz. Üllő-út 143 III., Bécs-út 134. Ujlak gőztégelygyár. Telefon: 41—60 III., Hajógyár-úta 2. Ó-budai dohánygyár. Telefon: 41—67. VII., Síp-úta 23. Erősbátvárosi dohánygyár. Telefon: J. 123—80. VI., Felsőerdősor 42. Szondi-úta sarokház. VIII., Vig-u ca 25. Körtelparancs K. 43. Telefon: J. 60—80 — Villamos vasúti ellátó helyek: I. Keltetői Áltó-úti villamos remizé. VI., arena-u 112 Villanytelep. Upest BUR vasúti villanytelep. V. Lipó-körút 22. E. V. V. igazgatósági épülete. VII., Kertész-úta 12. E. V. V. igazgatósági épülete VIII., Baros-úta 130. Köztemető-út sarok, villany-telep. VII., Tökőy-út 173. Zu. 16 Hajtsár-út sarok, villanytelep. II., Szász Károly-úta 2. VIII. tartsasági bérház. IX., Közvagóhid Villamos végállomás.